

แนวทาง การจัดทำแผน และโครงการ

ต้านปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ:

ยาสูบ

ในกองทุนระบบสุขภาพ
ในระดับท้องถิ่น/ท้องถิ่น

สถาบันนโยบายสาธารณะ:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แนวทางการจัดทำแผนและโครงการ ด้านปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ : ยาสูบ ในกองทุนระบบสุขภาพในระดับท้องถิ่น/ท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำ: ดร.ชอพียะห์ นิมะ
ดร.กุลทัต หงส์ชยางกูร
ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรัฐฉิ
ญัตติพงษ์ แก้วทอง
จินดาวรรณ รามทอง

ผลิตและเผยแพร่โดย:

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ชั้น 10 อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ (LRC)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทรศัพท์ 0 7428 2902 โทรสาร 0 7428 2901

ปก/รูปเล่ม:

ฝนพรช อินทรนิवास

พิมพ์ที่:

ไฟ-บาร์ด 280/2 หมู่ 6 ถ.ปุ่นณกัณฑ์ ต.ทุ่งใหญ่
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์ 08 9659 5338
E-mail: fonpat1971@gmail.com

พิมพ์ครั้งแรก:

กรกฎาคม 2564

บทสรุปผู้บริหาร

หนังสือการจัดการที่ยั่งยืนสำหรับปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ประเภท สุรา ยาสูบ และสารเสพติดฉบับนี้ มีเป้าหมายหลักเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ด้านนโยบายสาธารณะต่อกระบวนการจัดการกับปัญหาสุรา ยาสูบ และสารเสพติดในระดับชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัยระบบสุขภาพ ภาคประชาชน กลไกระดับพื้นที่ และภาคีเครือข่ายสุขภาพ เช่น คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

โดยมีเนื้อหาพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ เช่น ความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมอันความเหลื่อมล้ำที่นำไปสู่การแตกต่างของการใช้ชีวิตและผลักดันไปสู่การใช้สารเสพติด สุรา และยาสูบ ทำให้ปัญหาปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพนี้ถูกกำหนดเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจต่อเส้นทางของปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจาก สุรา ยาสูบ และยาเสพติด กลไกการออกฤทธิ์ การใช้แบบประเมินความรุนแรงของการใช้สารแต่ละชนิด การดำเนินการคัดกรอง และส่งต่อโดยชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเป้าหมายการควบคุมการบริโภคสุรา ยาสูบ และสารเสพติดระดับประเทศ รวมทั้งนำเสนอรูปแบบการควบคุมสุรา ยาสูบ และสารเสพติดในระดับชุมชนท้องถิ่น นโยบายสาธารณะด้านกระบวนการจัดการกับปัญหา และตัวอย่างด้านการทำแผนและโครงการ

สารบัญ

1. นิยาม	4
1.1 ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	4
1.2 แหล่งของสารนิโคติน	4
1.3 อานาจเสพติดในยาสูบ	4
1.4 การเติมสารเคมีอื่นๆ ลงไปในยาสูบ	5
1.5 บุหรี่อื่นๆ: บุหรี่ไฟฟ้า บาราเก้	6
1.6 สารระคายเคืองของการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ	8
1.7 องค์ประกอบที่จำเป็นในการดำเนินงานควบคุมยาสูบ	9
1.8 ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ	9
2. เครื่องมือการสำรวจ คัดกรอง และช่วยเหลือผู้สูบบุหรี่	10
2.1 เครื่องมือวัดระดับการติดสารนิโคตินสำหรับผู้สูบบุหรี่	10
2.2 เครื่องมือการคัดกรองประสิทธิภาพการสูบบุหรี่และการบำบัดอย่างย่อ	11
2.3 การช่วยเหลือด้วย 5A 5R และ 5D	16
2.4 การประเมินความต้องการของชุมชน	17
3. การทำแผนและโครงการโดยชุมชน	18
3.1 จุดเน้นการทำแผน/โครงการ	18
3.2 การระดมกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานด้านยาสูบ	21
3.3 การระบุสถานการณ์ปัญหาด้านยาสูบ (บุหรี่ ยาเส้น บุหรี่ไฟฟ้า บาราเก้ ฯลฯ)	21
3.4 แนวทางสำคัญในการดำเนินงานและวิธีการแก้ไขปัญหายาสูบในชุมชน	24
3.5 การระบุตัวชี้วัดในเป้าหมายการดำเนินงาน	34
3.6 การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานควบคุมยาสูบ	36
ภาคผนวก	37

1. นิยาม

1.1 ผลิตภัณฑ์ยาสูบ

เป็นผลิตภัณฑ์ที่สารนิโคตินเป็นส่วนประกอบที่อยู่ในรูปของการสูบ การเคี้ยว การสูดกลิ่น หรือการเหน็บบริเวณกระพุ้ง-แก้มด้วยยาเส้น มีอำนาจเสพติดและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบ ได้แก่ บุหรี่ซอง ซิการ์ บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ (บุหรี่ไฟฟ้า) บุหรี่มวนเอง บารากู่ ฯลฯ

1.2 แหล่งของสารนิโคติน

นิโคตินจัดเป็นสารพวกอัลคาลอยด์ พบในใบยาสูบ (Nicotiana Tabacum) เป็นหลัก สูตรทางเคมี : $C_{10}H_{14}N_2$ ชื่อทางเคมี : 1-methyl-2-(3-pyridyl)pyrrolidine; beta-pyridyl-alpha-n-methylpyrrolidine ; (s)-3-(1-methyl-2-pyrrolidinyl) pyridine; 3-(1-methyl-2-pyrrolidinyl) pyridine พบว่าการสูบบุหรี่ทำให้เกิดการเสพติดสูงสุด ส่วนนิโคตินที่ติดน้อยลงมาจะเป็นรูปแบบอื่นๆ เช่น รูปแบบแผ่นแปะผิวหนัง รูปแบบเคี้ยวคล้ายหมากฝรั่ง รูปแบบยาพ่นจมูก (Nasal Spray) รูปแบบ Inhaler (เครื่องใส่ยาดม)

1.3 อำนาจเสพติดของยาสูบ

บุหรี่ยังเป็นสารเสพติด โดยเป็นยาเสพติดหน้าด่าน (Gateway Drug) ด่านแรก ที่นำไปสู่การติดยาเสพติดที่ร้ายแรงต่อไป โดยมีส่วนประกอบของ “นิโคติน”

ซึ่งเป็นสารที่มีอำนาจการเสพติดมากกว่ายาเสพติดชนิดอื่น จากการจัดอันดับ คือนิโคติน>เฮโรอีน>โคเคน>แอลกอฮอล์>และคาเฟอีน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม บุหรี่มีฤทธิ์เสพติดสูงกว่าเฮโรอีนในทุกช่วงวัย คือ

- **ช่วงอายุ 15-24 ปี** บุหรี่มีฤทธิ์เสพติดสูงกว่าร้อยละ 25 ขณะที่เฮโรอีนมีฤทธิ์เสพติดร้อยละ 20 ส่วนกัญชาและแอลกอฮอล์มีฤทธิ์เสพติดประมาณร้อยละ 19
- **ช่วงอายุ 25-34 ปี** พบว่า บุหรี่มีฤทธิ์เสพติดสูงกว่าร้อยละ 35 ส่วนเฮโรอีนและแอลกอฮอล์มีฤทธิ์ร้อยละ 19 ส่วนกัญชาร้อยละ 10
- **ช่วงอายุ 35-44 ปี** บุหรี่มีฤทธิ์เสพติดประมาณร้อยละ 35 ส่วนเฮโรอีนออกฤทธิ์เสพติดไม่ต่างกันมากนัก
- **ช่วงอายุ 45-54 ปี** พบว่า บุหรี่ออกฤทธิ์เสพติดสูงเกือบร้อยละ 35 เช่นกัน

1.4 การเติมสารเคมีอื่นๆ ลงไปในยาสูบ

เติมสารขยายหลอดลม: เพื่อให้ควันบุหรี่เข้าสู่ปอดได้ง่ายขึ้น

เพิ่มสารนิโคติน: ควบคุมระดับสารนิโคตินให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับที่อยู่ในระดับเพิ่มอำนาจการเสพติด

เติมกรดเลวูลินิก: เพื่อลดการระคายเคืองจากสารนิโคติน

เติมสารแอมโมเนีย: เพื่อให้สารนิโคตินเข้าสู่สมองเร็วขึ้น

เติมเมนทอล: เพื่อลดการระคายเคือง รู้สึกเย็นและชาในลำคอ ทนต่อการสูบบุหรี่มากขึ้น

เติมน้ำตาลและอะเซตัลดีไฮด์: น้ำตาลจะทำให้สูด

ควันบุหรี่ได้ง่ายขึ้น และเปลี่ยนเป็นอะเซตัลดีไฮด์ที่จะช่วยเพิ่ม

อำนาจการเสพติดนิโคตินในบุหรี่

เติมสารปรุงแต่ง กลิ่น รส: เช่น สตอเบอร์รี่ ช็อคโกแลต สารลิวอริค สำหรับลดการระคายเคือง และเป็นที่ยอมรับของนักสูบบุหรี่ใหม่ เช่น เด็ก เยาวชน และสตรี

การออกแบบการระบายอากาศของก้นกรอง: ก้นกรองจะมีระบายอากาศเล็ก ๆ เท่านั้น เพื่อให้ผู้สูบบอกแรงดูดและควันเข้าสู่ปอดลึกขึ้น

1.5 บุหรี่อื่นๆ: บุหรี่ไฟฟ้า บาราอู

บุหรี่ไฟฟ้า

เป็นอุปกรณ์สูบบุหรี่ชนิดหนึ่งซึ่งใช้กลไกไฟฟ้าทำให้เกิดความร้อนและไอน้ำที่ประกอบไปด้วยสารเคมีต่าง ๆ โดยไม่มีควันจากกระบวนการเผาไหม้เหมือนบุหรี่ปกติทั่วไป ประกอบด้วยส่วนประกอบหลัก 3 ส่วน คือ แบตเตอรี่ ตัวทำให้เกิดไอและความร้อน (Atomizer) และน้ำยา และถ้ากล่าวถึงเฉพาะส่วนของน้ำยาที่ถูกทำให้เป็นไอและเข้าสู่ร่างกายของผู้สูบจะประกอบด้วยสารประกอบหลัก ๆ คือ นิโคติน ถือเป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งที่พบได้ทั้งในบุหรี่ไฟฟ้าและบุหรี่ปกติทั่วไป

บาราอู

บาราอู หมายถึง หม้อสูบบุหรี่แบบอาหรับ หรือลักษณะอื่นที่คล้ายคลึงกัน อุปกรณ์หรือส่วนประกอบไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัสดุใดที่ใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับสูบบุหรี่ผ่านน้ำ ซึ่งเกิดจากการเผาไหม้หรือการใช้ความร้อนผ่านพืช ผลไม้ พืชหมัก สารสกัด หรือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะมียาสูบเป็นส่วนประกอบหรือไม่ก็ตาม และให้หมายรวมถึง พืช ผลไม้ พืชหมัก ผลไม้หมัก สารสกัด หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นแหล่งกำเนิดควันสำหรับอุปกรณ์ดังกล่าว

บาราอูไฟฟ้า หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้เกิดละอองไอน้ำในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัสดุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับการสูบบุหรี่ ยาสูบที่นำมาใช้กับอุปกรณ์ที่ใช้เสพที่มีชื่อเรียกว่า ฮุกคา (Hookah) อุปกรณ์นี้มีชื่อเรียกแตกต่างกันหลายภาษา เช่น Water Pipe, Narghile, Shisha, Hubble-Bubble เป็นต้น ประเทศไทยเรียกว่า เตาบาราอู การสูบบุหรี่โดยใช้อุปกรณ์นี้เป็นวัฒนธรรมแถบตะวันออกกลางมานานแล้ว ซึ่งปัจจุบันนี้นอกจากพบในตะวันออกกลางแล้ว ยังมีในแถบโลกตะวันตกด้วย สารที่นำมาใช้กับอุปกรณ์ฮุกคาไม่จำเป็นต้องแห้งสนิท ที่มักใช้กันมีชื่อเรียกว่า โทบาเมล หรือมาแอสเซล (Tobamel or Maassel) ซึ่งประเทศไทยรู้จักกันในชื่อว่า บาราอู เป็นส่วนผสมของใบยาสูบ (Tobacco) กับสารที่มีความหวาน เช่น น้ำผึ้ง หรือกากน้ำตาล (Molasses) หรือผลไม้ตากแห้ง

1.6 สารสำคัญของ การควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

1.7 องค์ประกอบที่จำเป็นในการดำเนินงานควบคุมยาสูบ

- การสร้างสมรรถนะคุณลักษณะ/ทักษะที่จำเป็นให้กับบุคลากรในการดำเนินงาน
- การบังคับใช้กฎหมาย
- การสร้างระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน
- การวางแผนงานและจัดทำแผนปฏิบัติการ
- การติดตามและการประเมินผล
- การคัดกรองและการแนะนำให้บริการช่วยเหลือบุหรี่
- การประสานการดำเนินงานกับกลไกเชิงพื้นที่
- การออกแบบเชิงระบบและการแก้ปัญหาที่รอบด้าน

1.8 ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ

- การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน
- มีข้อมูลในการดำเนินงาน
- กำหนดหรือสร้างกลไกการดำเนินงาน
  - ประสาน
  - ประเมินติดตาม
  - ปฏิบัติการ
  - บังคับใช้กฎหมาย
  - การสร้างนโยบายสาธารณะ
- มีงบประมาณในการดำเนินงาน
- มีการประสานงานกับภาคส่วนต่าง ๆ
- มีภาคีเครือข่ายหลักในการดำเนินงานและผู้มีส่วนได้เสีย

2. เครื่องมือการสำรวจ คัดกรอง และช่วยเหลือผู้สูบบุหรี่

2.1 เครื่องมือวัดระดับการติดสารนิโคตินสำหรับผู้สูบบุหรี่ (Fagerstrom Test for Nicotin Dependence)

คำถาม	คำตอบ	ระดับคะแนน	คะแนนที่ประเมินได้
1. หลังตื่นนอนเข้าสูบบุหรี่ มวนแรกเมื่อไหร่	ภายใน 5 นาที หลังตื่นนอน	3	
	6-30 นาที หลังตื่นนอน	2	
	31-60 นาที หลังตื่นนอน	1	
	มากกว่า 60 นาที หลังตื่นนอน	0	
2. คุณรู้สึกลำบากหรือยุ่งยากไหม ที่ต้องอยู่ในเขต “ปลอดบุหรี่” เช่น โรงภาพยนตร์ รถโดยสาร	รู้สึกลำบาก	1	
	ไม่รู้สึกลำบาก	0	
3. บุหรี่มวนใดที่คุณไม่อยากจะเลิกมากที่สุด	มวนแรกตอนเช้า	1	
	มวนอื่นๆ	0	
4. คุณสูบบุหรี่วันละกี่มวน	มากกว่า 31 มวน	3	
	21-30 มวน	2	
	11-20 มวน	1	
	10 หรือน้อยกว่า	0	

คำถาม	คำตอบ	ระดับคะแนน	คะแนนที่ประเมินได้
5. คุณสูบบุหรี่จัดในช่วงเช้าหลังตื่นนอน (สูบบุหรี่มากกว่าในช่วงเวลาอื่นของวัน)	ใช่	1	
	ไม่ใช่	0	
6. คุณยังต้องสูบบุหรี่แม้จะเจ็บป่วยนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล	ใช่	1	
	ไม่ใช่	0	
รวมคะแนน		10	

การแปลผลการประเมินผล

- คะแนนเท่ากับ 0-3 คะแนน แสดงว่า เป็นผู้ไม่ติดนิโคติน
- คะแนนเท่ากับ 4-5 คะแนน แสดงว่า เป็นผู้ติดนิโคตินระดับปานกลาง
- คะแนนเท่ากับ 6-7 คะแนน แสดงว่า เป็นผู้ติดนิโคตินระดับปานกลางและมีแนวโน้มอย่างมากในการพัฒนาไปเป็นการติดนิโคตินระดับสูง
- คะแนนเท่ากับ 8-9 คะแนน แสดงว่า เป็นผู้ติดนิโคตินระดับสูงมาก
- คะแนนเท่ากับ 10 คะแนน แสดงว่า เป็นผู้ติดนิโคตินระดับที่สูงที่สุด

2.2 เครื่องมือการคัดกรองประสิทธิภาพการสูบบุหรี่และการบำบัดอย่างย่อ: ASSIST (แบบคัดกรองการสูบบุหรี่และสารเสพติดอื่นๆ)

ASSIST เป็นคำย่อของ Alcohol, Smoking, and Substance Involvement Screening Test หรือแบบคัดกรองประสิทธิภาพในการใช้ยาสูบ สุรา และสารเสพติดตัวอื่นๆ เช่น กัญชา โคเคน ยาบ้า ยาหล่อมประสาท ยาหลอนประสาท สารระเหย ฝิ่น และยาอื่นๆ ASSIST เป็นเครื่องมือคัดกรองแบบสั้นที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดยองค์การอนามัยโลก

คำชี้แจงในการกรอกข้อมูล:

ให้ผู้สัมภาษณ์กรอกตัวเลขให้ตรงกับความถี่ในการใช้สารเสพติดของผู้ถูกสัมภาษณ์

คำถาม	สารเสพติดที่ใช้						
	บุหรี่	สุรา	ยาบ้า	กัญชา	สารระเหย	ฝิ่นเฮโรอีน	อื่นๆ
1) ในชีวิตของคุณ คุณเคยใช้สารเหล่านี้หรือไม่ (วงกลมสารเสพติดทุกตัวที่ใช้)							
2) ในสามเดือนที่ผ่านมา คุณใช้สารเหล่านี้บ่อยครั้งเพียงใด	-ไม่มี (0) -ใช้ 1-2 ครั้ง (2) -เดือนละครั้ง (3) -สัปดาห์ละครั้ง (4) -เกือบทุกวัน (6)						
3) ในสามเดือนที่ผ่านมา คุณมีความต้องการหรือแรงผลักดันอย่างรุนแรงที่จะใช้สารเหล่านี้บ่อยครั้งเพียงใด	-ไม่มี (0) -ใช้ 1-2 ครั้ง (3) -เดือนละครั้ง (4) -สัปดาห์ละครั้ง (5) -เกือบทุกวัน (6)						
4) ในสามเดือนที่ผ่านมา การใช้สารเหล่านี้ทำให้คุณมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพครอบครัวสังคม กฎหมายหรือการเงินบ่อยครั้งเพียงใด	-ไม่มี (0) -ใช้ 1-2 ครั้ง (4) -เดือนละครั้ง (5) -สัปดาห์ละครั้ง (6) -เกือบทุกวัน (7)						

คำถาม		สารเสพติดที่ใช้					
		บุหรี่	สุรา	ยาบ้า	กัญชา	สารระเหย	ฝิ่นเฮโรอีน
5) ในสามเดือนที่ผ่านมา การใช้สารเหล่านี้ทำให้คุณไม่สามารถทำกิจกรรมที่คุณควรทำได้ตามปกติบ่อยครั้งเพียงใด	-ไม่มี (0) -ใช้ 1-2 ครั้ง (5) -เดือนละครั้ง (6) -สัปดาห์ละครั้ง (7) -เกือบทุกวัน (8)						
6) เพื่อนฝูงญาติหรือคนอื่นเคยแสดงความห่วงใยเกี่ยวกับการใช้สารเหล่านี้ของคุณหรือไม่	-ไม่เคย (0) -เคย ใน 3 เดือนที่ผ่านมา (6) -เคย ก่อน 3 เดือนที่ผ่านมา (3)						
7) คุณเคยพยายามลดหรือหยุดใช้สารเหล่านี้แต่ไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่	-ไม่เคย (0) -เคย ใน 3 เดือนที่ผ่านมา (6) -เคย ก่อน 3 เดือนที่ผ่านมา (3)						
8) คุณเคยใช้สารใดๆ เหล่านี้โดยการฉีดหรือไม่ *							
[ ] ไม่เคย [ ] เคย ใน 3 เดือนที่ผ่านมา [ ] เคย ก่อน 3 เดือนที่ผ่านมา							

* ต้องระบุแบบแผนการฉีดสาร ถ้าฉีดมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน (โดยเฉลี่ย) ใน 3 เดือนที่ผ่านมา แสดงว่าติดสารเสพติด จำเป็นต้องได้รับการประเมินและบำบัดรักษาต่อไป

การแปลผลคะแนนคัดกรอง

1) แอลกอฮอล์ คะแนน 0-10 = เสี่ยงต่ำ 11-26 = เสี่ยงปานกลาง 27 ขึ้นไป = เสี่ยงสูง

2) สารอื่นๆ คะแนน 0-3 = เสี่ยงต่ำ 4-26 = เสี่ยงปานกลาง 27 ขึ้นไป = เสี่ยงสูง

แนวทางคำตอบเกี่ยวกับความถี่ของการใช้สารสำหรับตอบแต่ละคำถาม

ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (คำถามข้อ 2-5)		ตลอดชีวิต (คำถามข้อ 6-8)
ไม่ใช้	ไม่ได้ใช้เลยในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	ไม่เคยเกิดขึ้นเลยในชีวิต
ใช้ 1-2 ครั้ง	ใช้ 1-2 ครั้งในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	เคย ใน 3 เดือนที่ผ่านมา
เดือนละครั้ง	ใช้เฉลี่ย 1-3 ครั้งต่อเดือน ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	เคย แต่เกิดขึ้นก่อนหน้า 3 เดือนนี้
	ใช้ 1-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	
เกือบทุกวัน	ใช้ 5-7 วันต่อสัปดาห์ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	

การแปลผลคะแนน

แอลกอฮอล์	สารชนิดอื่น	ระดับความเสี่ยง	แนวทางการช่วยเหลือ
0-10	0-3	เสี่ยงต่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - ให้คำแนะนำทั่วไป - ให้ความรู้เรื่องผลกระทบของยาเสพติด ต่อกายจิตใจสังคม
11-26	4-26	เสี่ยงปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - บำบัดแบบย่อ (Brief Intervention) ด้วย 6 องค์ประกอบ คือ FRAMES - Feedback คือ การให้ข้อมูลสะท้อนกลับ คะแนนที่ได้จากแบบคัดกรองและระดับความเสี่ยง - Responsibility คือ การเน้นย้ำให้ผู้รับบริการรับผิดชอบต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของตน และเขาสามารถเลือกได้ว่าจะใช้สารเสพติดหรือไม่ จะยอมรับการบำบัดหรือไม่ - Advice คือ การให้คำแนะนำที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นหากยังใช้สารเสพติดต่อไป

แอลกอฮอล์	สารชนิดอื่น	ระดับความเสี่ยง	แนวทางการช่วยเหลือ
			<ul style="list-style-type: none"> - Menu of Options คือการเสนอทางเลือกในการเลิกหรือหยุดใช้สารเสพติดโดยให้ผู้รับบริการเป็นผู้ตัดสินใจเลือกวิธีที่เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด - Empathy คือ การแสดงความเข้าใจอารมณ์และเห็นใจผู้รับบริการด้วยท่าทีที่ยอมรับและไม่ตัดสิน - Self-Efficacy คือการส่งเสริมให้ผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองที่จะเลิกหรือหยุดใช้สารเสพติด - ให้เอกสารและข้อมูลความรู้กลับไปอ่านที่บ้าน
27+	27+	เสี่ยงสูง	<ul style="list-style-type: none"> - บำบัดแบบย่อ - ให้เอกสารและข้อมูลความรู้กลับไปอ่านที่บ้าน - ส่งต่อไปรับการประเมินและบำบัดรักษาโดยผู้เชี่ยวชาญ
	ฉีดสารใน 3 เดือนที่ผ่านมา	เสี่ยงปานกลางและเสี่ยงสูง*	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญจากการฉีดสาร - บำบัดแบบย่อ - ให้เอกสารและข้อมูลความรู้กลับไปอ่านที่บ้าน - ส่งต่อไปรับการตรวจหาเชื้อไวรัสที่ติดต่อทางเลือด เช่น HIV และไวรัสตับอักเสบบี และ C - ส่งต่อไปรับการประเมินและบำบัดรักษาโดยผู้เชี่ยวชาญ

* ต้องระบุแบบแผนการฉีดสาร ถ้าฉีดมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน (โดยเฉลี่ย) ใน 3 เดือนที่ผ่านมา แสดงว่าติดสารเสพติด จำเป็นต้องได้รับการประเมินและบำบัดรักษาต่อไป

* แบบคัดกรอง ASSIST เป็นเครื่องมือคัดกรองแบบสั้นที่ได้รับการพัฒนาภายใต้การสนับสนุนขององค์การอนามัยโลกเพื่อคัดกรองผู้ใช้สารเสพติด บุหรี่ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.3 การช่วยเหลือด้วย 5A 5R และ 5D

หลัก 5A คือ

- ASK การสอบถามข้อมูลเบื้องต้นถึงพฤติกรรมการสูบบุหรี่
- ADVISE คือ ให้คำแนะนำถึงอันตราย ความเสี่ยง วิธีลด และเลิกบุหรี่
- ASSESS คือ ประเมินว่าติดบุหรี่เพราะเคยชินหรือคิดจริง ควรบำบัดรักษาด้วยวิธีใด
- ASSIST คือ การช่วยเหลือและสร้างแรงจูงใจในการบำบัดรักษา
- ARRANGE FOLLOW UP การติดตามผลทั้งระหว่างรักษาและหลังการรักษา

หลัก 5R คือ

- RELEVANCE การสร้างกิจกรรมเพื่อจูงใจเลิกบุหรี่
- RISKS ให้ข้อมูลเรื่องความเสี่ยงเพื่อสร้างความตระหนักถึงอันตรายจากบุหรี่
- REWARDS คือ การบอกข้อดีที่จะได้รับจากการเลิกสูบบุหรี่
- ROAD BLOCKS ลองค้นหาอุปสรรคและปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถเลิกบุหรี่ได้ พร้อมกับให้คำแนะนำ
- REPETITION คือ การทำซ้ำๆ นัดมาบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่องจนเห็นผล

หลัก 5D คือ

- Delay คืออย่าสูบบุหรี่ทันทีที่อยากสูบ โดยให้นับ 1-10 และนับ 11-20 นับไปเรื่อยๆ
- Deep Breath คือการหายใจเข้า-ออกลึกๆ และทำบ่อยๆ จำนวน 5-10 ครั้ง คล้ายๆ กับทำสมาธิ
- Drink Water คือการดื่มน้ำซ้าๆ หรือการจิบน้ำ
- Do Something Else คือการหาสิ่งอื่นแทนการสูบบุหรี่ เช่น เล่นกีฬา ปลูกต้นไม้
- Destination คือ การให้คิดถึงผลดีของการเลิกสูบบุหรี่ เช่น โอกาสเป็นมะเร็งปอดลดลง

2.4 การประเมินความต้องการของชุมชน (Community Needs Assessment)

เป็นการประเมินความต้องการของชุมชนและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนต่อการดำเนินงานด้านการควบคุมยาสูบ เช่น

ปัญหาของชุมชน	ระดับต่ำมาก	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	ระดับสูงมาก
	0-20%	21-40%	41-60%	61-80%	81-100%
อุบัติเหตุ					
สุรา					
ยาสูบ					
สารเสพติด					

การประเมินความต้องการของชุมชน นำไปสู่การจัดกระบวนการ คือ

1. เพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย (Policy Change) ได้แก่ กฎ ระเบียบ กติกา มารยาทการใช้ชีวิตร่วมกันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในชุมชน อาจเป็นได้ทั้งนโยบายที่บัญญัติเป็นต้วบทกฎหมาย (Legislative Policy) หรือนโยบายการกำกับดูแลองค์กร (Organizational Policy)
2. เพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ (Systems Change) ที่มาจากบรรทัดฐานสังคม (Social Norms) สภาพแวดล้อม (Environmental) และนโยบาย (Policy)
3. เพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม (Environmental Change) ได้แก่ สภาพทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ

3. การทำแผนและโครงการโดยชุมชน

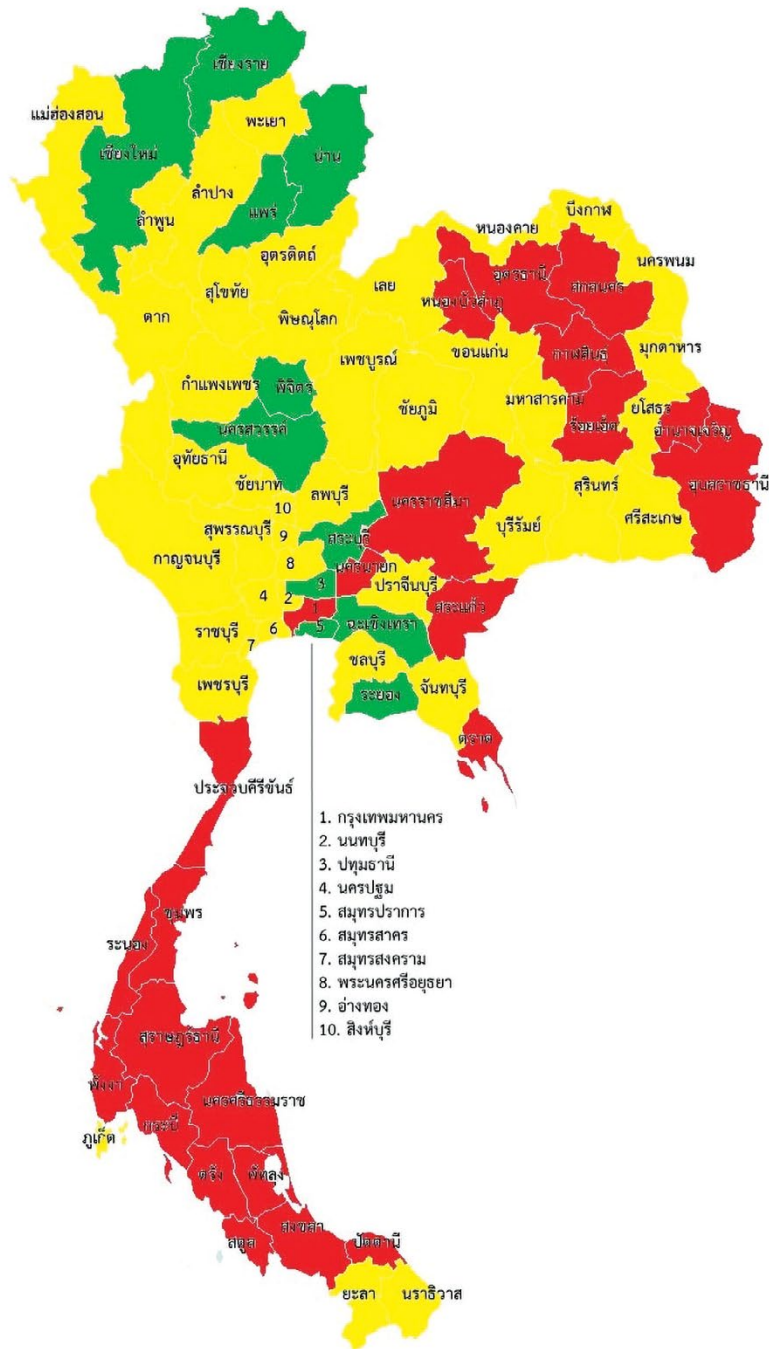
3.1 จุดเน้นการทำแผน/โครงการ: ข้อมูลสถานการณ์ปัญหา กลุ่มเป้าหมาย เป้าหมาย และวิธีการ

สถานการณ์ปัญหา (สำรวจข้อมูลเบื้องต้น)	(1) ผู้บริโภค: ผู้สูบบุหรี่ ผู้ดื่ม ผู้เสพ ผู้ติด (หน่วย: คน) (ระดับเด็กและเยาวชน/ผู้ใหญ่) → เป้าหมาย ลดจำนวน
	(2) ผู้ที่ต้องการเลิก: เลิกสูบบุหรี่/ดื่ม/เสพ (หน่วย: คน) → เป้าหมาย เพิ่มจำนวนการเข้าถึงระบบบริการช่วยเหลือ
	(3) ผู้ที่เสี่ยงจะเข้าไปเกี่ยวข้อง: ผู้สูบบุหรี่ ผู้ดื่ม ผู้เสพรายใหม่ (หน่วย: คน) → เป้าหมาย ลดจำนวน
สถานการณ์ปัญหา (สำรวจข้อมูลเบื้องต้น)	(4) ผู้ป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ต่อม เสพติด (หน่วย: คน) → เป้าหมาย ลดจำนวน
	(5) ร้านค้าที่จำหน่ายในชุมชน (หน่วย: ร้าน) → เป้าหมาย เพิ่มจำนวนร้านที่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การไม่แบ่งซอง ไม่ขายให้เด็ก/ให้เด็กชาย การตั้งไซรั
	(6) ค่าใช้จ่ายครัวเรือน (หน่วย: บาท) → เป้าหมาย ลดค่าใช้จ่ายจากบุหรี่ สุรา/ยาเสพติด
สถานการณ์ปัญหา (สำรวจข้อมูลเบื้องต้น)	(7) ผลกระทบ: การสัมผัสควันบุหรี่มือสองที่บ้านและในที่สาธารณะ (หน่วย: คน) จำนวนการก่อเหตุรุนแรง การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย อุบัติเหตุจากการดื่ม การก่ออาชญากรรม การลักเล็กขโมยน้อย การจับกุมดำเนินคดี (หน่วย: ครั้ง) → เป้าหมาย ลดจำนวน
	(8) การจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ: จำนวนอาสาสมัคร/คนทำงาน/เครือข่ายเพื่อการควบคุม งบประมาณที่ดำเนินงานในเรื่องนี้ของอปท. กิจกรรม/นวัตกรรมการดำเนินงาน และมาตรการของชุมชน (หน่วย: คน กลุ่ม บาท นวัตกรรม มาตรการ) → เป้าหมาย เพิ่มจำนวน
	(9) ยอดขายโดยรวมของร้านค้าชุมชน (หน่วย: บาท) → เป้าหมาย ลดจำนวน

ตัวอย่างอัตราการสูบบุหรี่ระดับเขต/จังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ.2562

เขตสุขภาพ	อัตราการสูบบุหรี่ อายุ 15 ปีขึ้นไป	อัตราการสูบบุหรี่ วัยรุ่น 15 ปี-19 ปี	อัตรา การได้รับควันฯ
1	14.6	5.5	54.0
2	19.0	7	58.4
3	16.0	7	62.7
4	15.3	6.9	61.7
5	15.2	6.2	64.3
6	15.5	10.1	62.7
7	17.1	8.1	55.1
8	16.6	8.5	63.7
9	17.8	12.4	56.3
10	18.2	8.7	59.6
11	22.2	13.5	61.9
12	19.1	9.0	65.6
กรุงเทพ	14.6	9	58.4
ทั่วประเทศ	16.7	9.5	60.1
เป้าหมาย 2564	16	9.0	52
เป้าหมาย 2565	15.7	9.0	48

ตัวอย่างพื้นที่ดำเนินการด้านการสูบบุหรี่และการสัมผัสควันมือสอง

3.2 การระบุกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานด้านยาสูบ

1.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนทั่วไปที่ไม่สูบบุหรี่ (เน้นการคุ้มครองสุขภาพจากการสัมผัสควันมือสองและมือสาม)
- ผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่ หรือกลายเป็นผู้สูบบุหรี่ใหม่ เช่น เด็ก เยาวชน และสตรี (เน้นการป้องกัน)
- ผู้สูบบุหรี่ปัจจุบัน ทั้งสูบบุหรี่ประจำ และสูบบุหรี่เป็นครั้งคราว (เน้นการจัดบริการช่วยเหลือ)
- ผู้สูบบุหรี่ที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ หรือพยายามเลิก (เน้นการจัดบริการช่วยเหลือ)
- ผู้สูบบุหรี่ที่เลิกได้ (เน้นให้เลิกได้สำเร็จและป้องกันการกลับมาสูบบุหรี่ซ้ำ)

3.3 การระบุสถานการณ์ปัญหาด้านยาสูบ

(บุหรี่ ยาเส้น บุหรี่ไฟฟ้า บารากู่ ฯลฯ)

สถานการณ์ปัญหา	ตัวอย่างการคำนวณ
1. ร้อยละของการสูบบุหรี่ในเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปีในพื้นที่	$\frac{\text{จำนวนเยาวชนอายุไม่เกิน 25 ปีในพื้นที่ที่สูบบุหรี่ (A)}}{\text{จำนวนเยาวชนอายุไม่เกิน 25 ปีในพื้นที่ทั้งหมด (B)}} \times 100$ $= \frac{A}{B} \times 100 \quad (\text{คิดเป็นร้อยละเท่าใด})$
2. ร้อยละของการสูบบุหรี่ของผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปในพื้นที่	$\frac{\text{จำนวนผู้ใหญ่ที่อายุเกิน 25 ปีในพื้นที่ที่สูบบุหรี่ (A)}}{\text{จำนวนผู้ใหญ่ที่อายุเกิน 25 ปีในพื้นที่ทั้งหมด (B)}} \times 100$ $= \frac{A}{B} \times 100 \quad (\text{คิดเป็นร้อยละเท่าใด})$
3. จำนวนผู้สูบบุหรี่รายใหม่ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปีในพื้นที่	จำนวนผู้สูบบุหรี่ในกลุ่มเด็กและเยาวชนสะสมในปีนี้ (A) - จำนวนผู้สูบบุหรี่ในกลุ่มเด็กและเยาวชนสะสมในปีที่ผ่านมา (B) จำนวนรายใหม่ = A - B (คน)

สถานการณ์ปัญหา	ตัวอย่างการคำนวณ
4. จำนวนผู้สูบบุหรี่รายใหม่ที่เป็นสตรีทั้งวัยเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ในชุมชน	จำนวนผู้สูบบุหรี่ในกลุ่มสตรีสะสมในปีนี้ (A) - จำนวนผู้สูบบุหรี่ในกลุ่มสตรีสะสมในปีที่ผ่านมา (B) จำนวนรายใหม่ = A-B (คน)
5. ปริมาณการสูบบุหรี่เฉลี่ยต่อวันของประชาชนในชุมชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	จำนวนมวนยาสูบที่สูบในหนึ่งวันของบุคคลทุกคนที่สูบทั้งหมด = $X_1 + X_2 + X_3 + \dots X_n / N$ จำนวนมวน/จำนวนคนสูบทั้งหมด (มวน/วัน)
6. ร้อยละการเลิกบุหรี่ได้สำเร็จติดต่อกันนานเกิน 6 เดือนของประชาชนในชุมชนโดยไม่กลับไปสูบซ้ำ	$\frac{\text{จำนวนคนในพื้นที่ที่เลิกสูบเกิน 6 เดือน (A)}}{\text{จำนวนผู้สูบในพื้นที่ทั้งหมด (B)}} \times 100$ $= \frac{A}{B} \times 100$ (คิดเป็นร้อยละเท่าใด)
7. ร้อยละการได้รับควันบุหรี่มือสองที่บ้านของประชาชน	$\frac{\text{จำนวนคนในพื้นที่ที่สัมผัสควันบุหรี่ในบ้าน (A)}}{\text{จำนวนคนในพื้นที่ที่สูบยาสูบในบ้านทั้งหมด (B)}} \times 100$ $= \frac{A}{B} \times 100$ (คิดเป็นร้อยละเท่าใด)
8. ร้อยละของคนที่ได้รับควันบุหรี่มือสองในสถานที่สาธารณะของประชาชน	$\frac{\text{จำนวนคนในพื้นที่ที่สัมผัสควันบุหรี่ในที่สาธารณะ (A)}}{\text{จำนวนคนในพื้นที่ที่สูบยาสูบในที่สาธารณะทั้งหมด (B)}} \times 100$ $= \frac{A}{B} \times 100$ (คิดเป็นร้อยละเท่าใด)
9. ร้อยละของคนเข้าสู่ระบบบริการช่วยเลิกยาสูบในสถานพยาบาลของรัฐ	$\frac{\text{จำนวนผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ที่เข้ารับการรักษา (A)}}{\text{จำนวนผู้สูบในพื้นที่ทั้งหมด (B)}} \times 100$ $= \frac{A}{B} \times 100$ (คิดเป็นร้อยละเท่าใด)
10. ค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูบบุหรี่ในชุมชน	= จำนวนเงินที่ครัวเรือนใช้จ่ายในการซื้อยาสูบในแต่ละเดือน ทุกครอบครัวรวมกัน/จำนวนครัวเรือนที่สูบบุหรี่ทั้งหมด $= (X_1 + X_2 + X_3 + \dots X_n) / N$ (ก๊ีบาท/เดือน)

สถานการณ์ปัญหา	ตัวอย่างการคำนวณ
11. ร้อยละของจำนวนร้านค้าที่ขายยาสูบปฏิบัติตามกฎหมายยาสูบในชุมชนที่ปฏิบัติตามกฎหมาย-การละเมิดข้อใดข้อหนึ่งถือว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคือ (1) ไม่แบ่งซองขายเป็นรายมวน (2) ไม่ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นผู้ขาย (3) ไม่ขายให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (4) ไม่แสดงสินค้าของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย	$\frac{\text{จำนวนร้านค้าที่ขายยาสูบปฏิบัติตามกฎหมาย (A)}}{\text{จำนวนร้านค้าที่ขายยาสูบในพื้นที่ทั้งหมด (B)}} \times 100$ $= \frac{A}{B} \times 100$ (คิดเป็นร้อยละเท่าใด)
12. ยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน	= รายได้ที่ร้านค้าขายยาสูบได้ในแต่ละเดือนทุกร้านรวมกัน/ จำนวนร้านค้าที่ขายแอลกอฮอล์ทั้งหมด $= (X_1 + X_2 + X_3 + \dots X_n) / N$ (ก๊ีบาท/เดือน)
13. จำนวนอาสาสมัคร (นอกเหนือจาก อสม.) และเครือข่ายคนทำงานเพื่อการจัดการควบคุมยาสูบในชุมชน	= นับจำนวนคนที่อาสาเข้ามาทำงานควบคุมยาสูบในพื้นที่ (ก๊ีบคน)
14. งบประมาณต่อปีที่ใช้ไปในการจัดการควบคุมยาสูบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	= งบประมาณของ อบต. หรือเทศบาล ที่ระบุชัดเจนในการสนับสนุนเพื่อการควบคุมยาสูบในพื้นที่ (ก๊ีบาท)

สถานการณ์ปัญหา	ตัวอย่างการคำนวณ
15. กิจกรรมและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการควบคุมยาสูบในชุมชน	= นับจำนวนกิจกรรมและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบในพื้นที่ (กิจกรรม หรือกิจกรรม)
16. มาตรการของชุมชนที่ประกาศใช้เพื่อการจัดการควบคุมยาสูบในชุมชน	= นับจำนวนมาตรการชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบในพื้นที่ (กึ่งมาตรการ)

3.4 แนวทางสำคัญในการดำเนินงานและวิธีการแก้ไขปัญหา ยาสูบในชุมชน

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
<p>1. เพื่อสกัดกั้นนักสูบรายใหม่ในชุมชน โดยการ:</p> <ul style="list-style-type: none"> คัดกรองและปรับพฤติกรรม พัฒนาศักยภาพแกนนำ จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังในชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ระบุกลุ่มเป้าหมายที่อาจกลายเป็นผู้สูบบุหรี่ใหม่ของชุมชน เช่น เด็ก เยาวชน และสตรี ฯลฯ พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่ดำเนินงาน เช่น บ้าน ชุมชน โรงเรียน จัดตั้งทีมปฏิบัติการชุมชน เพื่อสำรวจ และค้นหา กลุ่มเสี่ยงหรือพื้นที่เสี่ยงต่อการมั่วสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนในชุมชน หรือเสี่ยงที่จะเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ง่าย จัดทีมอาสาสมัครเพื่อการคัดกรอง (กลุ่มเสี่ยงกลุ่มสูง) และการบำบัดอย่างย่อในชุมชน พัฒนาแกนนำ และเครือข่ายป้องกันระดับเยาวชนในการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมยาสูบ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างสมรรถนะแห่งตน /ทักษะชีวิตในการหลีกเลี่ยงสิ่งชั่วร้าย/ทักษะการจัดการความเครียดและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเห็นคุณค่าแห่งตน/การใช้เวลาว่าง/การสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน ส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษาของชุมชน เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ให้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องการควบคุมยาสูบและการเลิกยาสูบ และสนับสนุนให้มีโครงการสร้างผู้นำนักศึกษาในด้านการควบคุมยาสูบ

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
<p>2. เพื่อส่งเสริมกลไกในการลดการเข้าถึงยาสูบ</p>	<ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกลไกในการลดการเข้าถึงยาสูบ เช่น ร้านค้าชุมชน ผู้ปกครอง โรงเรียน และตัวแทนชุมชนที่จะร่วมมือกันควบคุมยาสูบในชุมชน ส่งเสริมร้านค้าชุมชนให้มีการจดทะเบียนและปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ คือ <ul style="list-style-type: none"> กำหนดห้ามขายหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ห้ามให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบใน 4 กลุ่มสถานที่ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> วัดหรือสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานพยาบาลและร้านขายยา สถานศึกษาทุกระดับ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก กำหนดห้ามโฆษณาสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ยาสูบในทุกรูปแบบ อาทิ พริตตี้ส่งเสริมการขายในงานคอนเสิร์ต ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจผลิตภัณฑ์ยาสูบทำกิจกรรมซีเอสอาร์ อุบัติการณ์สนับสนุนบุคคล หรือองค์กรที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ห้ามตั้งวางโชว์ผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือซองยาสูบ ณ จุดขายปลีกที่ทำให้ผู้บริโภคหรือประชาชนมองเห็น ห้ามแบ่งซองขายยาสูบเป็นรายมวน ให้เพิ่มโทษผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดยาสูบ เป็นปรับไม่เกิน 5,000 บาท กำหนดหน้าที่ให้เจ้าของสถานที่สาธารณะที่เป็นเขตปลอดยาสูบ มีหน้าที่ต้องประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนดูแลให้ไม่มีการฝ่าฝืนสูบบุหรี่ในเขตปลอดยาสูบ หากฝ่าฝืนไม่ดำเนินการ เจ้าของสถานที่มีโทษปรับไม่เกิน 3,000 บาท

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
<p>3. เพื่อจัดบริการช่วยเหลือหรือส่งเสริมการเลิกยาสูบอย่างเป็นระบบ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมช่วยเหลือเชิงรุก คลินิกเคลื่อนที่ คลินิกชุมชน และการติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยระบุกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เช่น ในกลุ่มสูบบุหรี่ กลุ่มต้องการเลิกสูบบุหรี่ และกลุ่มที่พยายามเลิกและยังเลิกไม่สำเร็จ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การค้นหาและทำฐานข้อมูลของผู้สูบบุหรี่ในชุมชน ผู้สูบบุหรี่ที่ต้องการเลิก หรือพยายามเลิกแล้วไม่สำเร็จ 2. การดำเนินงานเชิงรุก เช่น การจัดตั้งหน่วยบริการช่วยเหลือตระเวนบริการในชุมชน และการค้นหาผู้สูบบุหรี่ที่ต้องการเลิกและการให้บริการช่วยเหลือเลิกยาสูบในชุมชน 3. การพัฒนาบุคลากรในชุมชนมาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือเลิกยาสูบ หรือการให้คำปรึกษา เช่น บุคลากรสาธารณสุข อสม. ครู ฯลฯ 4. การพัฒนาศักยภาพทีมผู้รับผิดชอบงานด้านการติดตามเยี่ยมเยียน ต่อผู้มารับบริการเลิกยาสูบให้สามารถเลิกได้สำเร็จ 5. การพัฒนากลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเลิกยาสูบในชุมชน 6. การจัดบริการส่งต่อผู้สูบบุหรี่ที่ไม่สามารถบำบัดได้ในชุมชนไปยังหน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่ 7. การจัดกิจกรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การหลีกเลี่ยงการทดลองสูบบุหรี่ การลดและเลิกการสูบบุหรี่ และไม่ควรรสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ 8. การกำหนดระยะเวลาในการติดตามความก้าวหน้าในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ชัดเจน เช่น 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน เพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้สูบบุหรี่ เช่น ยังสูบบุหรี่ ลดปริมาณการสูบบุหรี่ หรือสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้แล้ว เป็นต้น 9. กำหนดวิธีการติดตามความก้าวหน้าในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ชัดเจน เช่น เยี่ยมบ้าน โทรศัพท์ การส่งข้อความทางไลน์ หรือเฟซบุ๊ก รวมทั้งการใช้บริการผ่าน อสม. เป็นต้น
<p>4. เพื่อพัฒนาทางเลือกในการช่วยเหลือเลิกยาสูบตามบริบทชุมชน (ระบุวิธีช่วยเหลือและกลุ่มเป้าหมาย)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรวมกลุ่มของผู้รู้ ประชาชนชุมชน ในการพัฒนาทางเลือกเพื่อช่วยเหลือเลิกยาสูบแบบอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. สนับสนุนการสร้างกลุ่มอาชีพเสริมรายได้ครัวเรือนในการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ช่วยเหลือเลิกยาสูบในชุมชน

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มจำนวนผู้เลิกสูบบุหรี่ • การลดจำนวนผู้กลับมาสูบบุหรี่ซ้ำ • การลดปริมาณการสูบบุหรี่สำหรับผู้ที่ยังสูบบุหรี่อยู่ 	<p>3. ส่งเสริมการแพทย์แผนไทยให้มียุทธศาสตร์ในการเลิกยาสูบ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> • การใช้สมุนไพรสมุนไพรดอกขาว ที่ถูกบรรจุในบัญชียาหลักแห่งชาติปี 2555 โดยมีฤทธิ์ทำให้สิ้นฝาดและไม่อยากสูบบุหรี่ • การนวดกดจุดสะท้อนเท้า เน้นกดที่ตำแหน่งจุดสะท้อนไปยังส่วนของสมองเพื่อกระตุ้นให้หลังสารเคมีออกมา ทำให้ร่างกายอยากสูบบุหรี่ลดน้อยลงซึ่งเป็นการช่วยเหลือเลิกยาสูบโดยไม่ใช้ยา
<p>5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายโดยการสร้างและพัฒนามาตรการควบคุมยาสูบในระดับชุมชน สำหรับควบคุมการสูบบุหรี่และการจำหน่าย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดนโยบายการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดการสูบบุหรี่ในชุมชน เช่น วัด มัสยิด สถานที่สาธารณะ 2. มีคณะกรรมการชุมชน ที่ทำหน้าที่กำหนดกฎ กติกา และมาตรการควบคุมยาสูบในชุมชน 3. การประกาศและการบังคับใช้ กฎ กติกา และมาตรการควบคุมยาสูบในชุมชน ที่มีเงื่อนไขจากการได้ประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎ และเสียประโยชน์จากการไม่ปฏิบัติตาม (การให้คนให้โทษทางสังคม) 4. การสอดแทรกเรื่องยาสูบในทุกกิจกรรมของชุมชน เช่น การบรรยายทางศาสนา ธรรมเทศนา หรือการอ่านคุตบะห์ในการละหมาดวันศุกร์ 5. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมยาสูบของชุมชน
<p>6. เพื่อคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่โดยลดการสัมผัสควันยาสูบมือสอง โดยการสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการไม่สูบบุหรี่ในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> • การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เช่น มีนโยบายห้ามสูบบุหรี่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การประกาศนโยบายขยายเขตปลอดยาสูบในชุมชนเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการไม่สูบบุหรี่ในทุกสถานที่ที่มีผู้คนชุมนุมกัน เช่น <ul style="list-style-type: none"> • ตลาดนัดถนนคนเดินปลอดยาสูบ และร้านอาหารที่มีเครื่องปรับอากาศ • งานบุญงานประเพณีปลอดยาสูบ • นโยบายครัวเรือนปลอดควันยาสูบ (Smoke Free Home) • การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่ทำงานให้ปราศจากการสูบบุหรี่ในอาคาร

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
<p>ยาสูบในอาคาร สถานที่ทำงาน และยานพาหนะ สาธารณะ</p> <ul style="list-style-type: none"> • การเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ เช่น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมต่อการสูบบุหรี่ 	<p>2. กำหนดให้สถานที่สาธารณะที่ประกาศงดสูบบุหรี่ ตามกฎหมายจะต้องปลอดการสูบบุหรี่ 100% โดยการแสดงเครื่องหมายเขตปลอดยาสูบ และแสดงอัตราโทษกรณีที่มีการละเมิด ได้แก่</p> <p>2.1 สถานบริการสาธารณสุขและส่งเสริมสุขภาพทุกประเภท</p> <ul style="list-style-type: none"> • คลินิก โรงพยาบาล รวมถึงสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล • คลินิก โรงพยาบาล สัตว์ รวมถึงสถานพยาบาล สัตว์ • สถานีอนามัย สถานบริการสุขภาพทุกประเภท • ร้านขายยา • สถานประกอบกิจการนวดแผนไทย หรือแผนโบราณ • สถานที่ให้บริการอบความร้อน อบไอน้ำ อบสมุนไพร • สถานประกอบกิจการสปาเพื่อสุขภาพ กิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือกิจการนวดเพื่อความงาม <p>2.2 สถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน • โรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา ระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา • สถานกวดวิชา สถานที่สอนกีฬา ดนตรี ыр็อง การแสดงศิลปะป้องกันตัว ศิลปะ ภาษาและอื่น ๆ • สถานฝึกอบรมอาชีพ อุทยานการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ หรือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน • หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์สถาน หรือสถานที่ จัดแสดงศิลปวัฒนธรรม <p>2.3 สถานที่สาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> • อัฒจันทร์หรือสถานที่ดูกีฬาทุกประเภท สถานที่ออกกำลังกาย ซ้อมกีฬา เล่นกีฬา หรือสนามแข่งขันกีฬาทุกประเภท ทั้งในร่ม และกลางแจ้ง • สระว่ายน้ำ

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
	<p>2.4 ร้านค้า สถานบริการ และสถานบันเทิง</p> <ul style="list-style-type: none"> • โรงแรมสรรพ โรงละคร โรงภาพยนตร์ • สถานที่จัดเลี้ยงทั้งหมด • สถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ • สถานที่ให้บริการคาราโอเกะหรือสถานบันเทิงอื่น ๆ • สถานที่บริการคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต หรือเกมส์ • สถานที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม หรืออาหาร และเครื่องดื่มที่มีระบบปรับอากาศ • อาคารร้านค้าประเภทห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า • สถานที่จำหน่าย แสดง จัดนิทรรศการสินค้า หรือบริการ <p>2.5 บริเวณโรงพักคอก และบริเวณทางเดินทั้งหมดภายในอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> • โรงแรม รีสอร์ท หรือสถานที่พักตากอากาศ • ห้องเช่า หอพัก อพาร์ทเมนต์ คอนโด หรือสถานที่ที่ให้บริการในลักษณะเดียวกัน • อาคารชุดหรือคอนโดมิเนียม <p>2.6 สถานบริการทั่วไป</p> <ul style="list-style-type: none"> • อาคารหรือสถานที่ที่ใช้ในการจัดประชุม อบรม สัมมนาหรือสนทนาการ • ร้านตัดผม สถานเสริมความงาม ร้านตัดเสื้อผ้า • ธนาคารหรือสถาบันการเงิน <p>2.7 สถานที่สาธารณะทั่วไป</p> <ul style="list-style-type: none"> • ห้องสมุด • สุขา • ตู้โทรศัพท์สาธารณะ หรือบริเวณที่ให้บริการ โทรศัพท์สาธารณะ • ลิฟต์โดยสาร • สวนสาธารณะ สวนสัตว์ สวนสนุก • สนามเด็กเล่น • ตลาด

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
	<p>2.8 ยานพาหนะสาธารณะ ในขณะที่ให้บริการ ไม่ว่าจะ มีผู้โดยสารหรือไม่ก็ตาม</p> <ul style="list-style-type: none"> • รถโดยสารประจำทาง • รถแท็กซี่ • รถไฟ รถราง • รถตู้โดยสาร • รถรับส่งนักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาทุกประเภท • ยานพาหนะโดยสารที่ใช้ในภารกิจที่เป็นลักษณะ ส่วนกลางของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งของเอกชน • กระเช้าโดยสาร/เรือโดยสาร/เครื่องบิน • ยานพาหนะโดยสารอื่นๆ ทั้งประเภท ประจำทางและไม่ประจำทาง • สถานีขนส่งสาธารณะ และที่พักผู้โดยสาร • ป้ายรถโดยสารประจำทาง และบริเวณ ที่ใช้รอก่อนหรือหลังการใช้บริการ ยานพาหนะโดยสารทุกประเภท <p>2.9 ศาสนสถาน/สถานปฏิบัติธรรมในศาสนา และนิกายต่างๆ เช่น วัด มัสยิด โบสถ์ เป็นต้น</p> <p>3. การประเมินติดตามผล และกำหนดมาตรการให้คุณ ให้โทษแก่ผู้ที่ปฏิบัติตาม หรือต่อผู้ที่ละเมิดฝ่าฝืน</p>
<p>7. เพื่อพัฒนารูปแบบ การสื่อสารข้อมูล ยาสูบในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> • เน้นการตื่นรู้ของชุมชน ให้รู้เท่าทันพิษภัย ยาสูบและกลยุทธ์ อุตสาหกรรมยาสูบ (ระบุ รูปแบบการสร้าง กระแส/พัฒนารูปแบบ การสื่อสาร/ชุดทดลอง อันตรายจากยาสูบ ฯลฯ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการสร้างกระแสแรงค์ตามช่องทางต่างๆ เช่น เสียงตามสาย รายการวิทยุชุมชน 2. พัฒนารูปแบบการสื่อสารใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่ม เป้าหมาย ร่วมกับการรณรงค์ทางสังคมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ 3. การสร้างสื่อเชิงประจักษ์ เช่น ชุดทดลอง/อุปกรณ์ สาธิตอันตรายจากยาสูบ 4. การพัฒนาฐานข้อมูลด้านยาสูบและสุขภาพของ ชุมชน เช่น สถิติการป่วย-การตายของประชากร ในชุมชน สถิติอุบัติการณ์ความชุกโรคไม่ติดต่อ และพิกการ และจัดให้มีการสะท้อนข้อมูลเหล่านี้ สู่ชุมชน เพื่อร่วมกันควบคุมแก้ไขปัญหา

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
	<p>5. ส่งเสริมการผลิตสื่อหรือการละเล่นในชุมชน เช่น หนังสือ มโนราห์ ที่เน้นการให้ความรู้ การชี้แนะ (Advocate) ของพิษภัยยาสูบต่อสาธารณชน อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>8. เพื่อเพิ่มผู้ขับเคลื่อน การควบคุมยาสูบ ในระดับพื้นที่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของชาวบ้านท้องถิ่น ในระดับตำบล หมู่บ้าน เช่น ในรูปของกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่ ชุมรมผู้สูงอายุ ชุมรมปลอดสะอาด 2. ส่งเสริมให้กลุ่ม/ชมรม ทำกิจกรรมร่วมกัน ในชุมชน และกลุ่มอาสาเฝ้าระวังยาสูบในชุมชน 3. จัดประชุมกลุ่มเพื่อนำเสนอปัญหาและหาทางแก้ไข ประจำสัปดาห์/เดือน 4. การเสวนาระดับท้องถิ่น/ชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกัน 5. จัดโปรแกรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเลิกสูบบุหรี่ หรือค่ายเลิกยาสูบโดยชุมชน 6. ส่งเสริมให้กลุ่ม/ชมรม/สมาคม/องค์กรเอกชนต่างๆ ในชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย สาธารณะเพื่อสุขภาพ เช่น เวทีสมัชชาสุขภาพ ของจังหวัด 7. ส่งเสริมการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของกลุ่มคน ทำงานด้านการควบคุมยาสูบที่ทำงานในระดับพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
<p>9. เพื่อเสริมสร้างความ เข้มแข็งของชุมชน โดยการสร้างพื้นที่และ บุคคลต้นแบบด้าน การจัดการควบคุม ยาสูบในชุมชนแบบ ครบวงจร</p> <ul style="list-style-type: none"> • ศูนย์การเรียนรู้ ของชุมชนหรือชุมชน • แสดงรางวัลเชิดชู เกียรติ(บุคคลต้นแบบ และพื้นที่ต้นแบบ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำหนดความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมร่วมกัน ของชุมชน (Mindset) ว่า ยาสูบในชุมชนเป็นสิ่งที่ ควบคุมได้ 2. การสร้างทีมปฏิบัติการชุมชนแบบบูรณาการ ที่ประกอบด้วย ผู้บังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจ ผู้นำศาสนา ผู้นำทางศรัทธา เช่น เจ้าอาวาส พระ ปราชญ์ในหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน ผู้แทนในระดับท้องถิ่น หน่วยงานบริการสุขภาพ ผู้ประกอบการด้านสุขภาพในท้องถิ่น และตัวแทน สมาคม ชมรมต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น 3. การสำรวจทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม การบริโภคยาสูบในชุมชน เช่น

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
<ul style="list-style-type: none"> • กลุ่มเยาวชนแกนนำในการขับเคลื่อน • ทำเนียบบุคคลต้นแบบด้านการลด ละ เลิกยาสูบ • แหล่งรวบรวมองค์ความรู้และนวัตกรรมในการควบคุมการบริโภคยาสูบ 	<ul style="list-style-type: none"> • ด้านการบริหารงานโครงการ โดยเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถในการขับเคลื่อนบริหารจัดการโครงการ • ด้านแกนนำชุมชน เป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือและเป็นผู้ที่มีความสามารถกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนได้ • ด้านผู้นำด้านสุขภาพ เป็นแกนนำในการหาข้อมูลเชิงลึก การลงพื้นที่ การประสานงานโดยตรงกับประชาชน • ด้านศาสนา เป็นบุคคลที่เป็นผู้นำการสั่งสอนให้รู้ถึงศีลธรรม วัฒนธรรมอันดี เพื่อโน้มน้าวจิตใจของประชาชน โดยมีศาสนาเป็นสื่อ • ด้านการศึกษา โดยเป็นแกนนำที่คอยสนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษา ให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนทั่วไปได้ • กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน เช่น ชมรมผู้สูงอายุ สภาเด็กและเยาวชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชมรมคนพิการ <p>4. การวิเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มสภาพปัญหาและความต้องการควบคุมการบริโภคยาสูบของพื้นที่ เพื่อประเมินสภาพชุมชนร่วมกันว่ามีกิจกรรมดำเนินงานเพื่อการจัดการและควบคุมยาสูบในชุมชนหรือไม่ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ในชุมชนมีหน่วยบริการสุขภาพที่มีระบบบริการช่วยเลิกยาสูบหรือไม่ • ในชุมชนมีนโยบายปลอดควันยาสูบภายในอาคารตลอด 24 ชั่วโมงหรือไม่ • ในชุมชนมีนโยบายเขตปลอดยาสูบภายในอาคารตลอด 24 ชั่วโมงหรือไม่ • ในชุมชนมีนโยบายปลอดควันยาสูบภายนอกอาคารตลอด 24 ชั่วโมงหรือไม่ • ในชุมชนมีนโยบายเขตปลอดยาสูบภายนอกอาคารตลอด 24 ชั่วโมงหรือไม่

แนวทางสำคัญ	วิธีการ
	<ul style="list-style-type: none"> • ในชุมชนมีการประเมินการบริโภคยาสูบของประชาชนหรือไม่ • ในชุมชนมีการคัดกรอง การประเมินการสัมผัสควันยาสูบหรือไม่ • ในชุมชนมีการให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับโทษของการบริโภคยาสูบและการสัมผัสควันยาสูบหรือไม่ • ในชุมชนมีระบบส่งต่อผู้ป่วยให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรหรือการบริการของชุมชนสำหรับการหยุดบริโภคยาสูบหรือไม่ • ในชุมชนมีบุคคลหรือพื้นที่ต้นแบบด้านการจัดการควบคุมยาสูบหรือไม่ <p>5. กำหนดทิศทางและแนวทางการจัดการปัญหาการบริโภคยาสูบในเขตของพื้นที่รับผิดชอบ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลในชุมชน • เน้นการศึกษาให้รู้ข้อมูล/ความจริง • การทำงานเชิงรุกแทนการตั้งรับ • ดำเนินถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องรอบด้าน • มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ • ระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาร่วมกันดำเนินงาน <p>6. การต่อ ยอดให้เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบของชุมชน ที่อาศัยทั้ง</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) นักบริหาร (2) นักวิชาการชุมชนท้องถิ่น (3) นักจัดการและนักจัดกระบวนการชุมชน (4) นักจัดการข้อมูล และ (5) นักสื่อสารสุขภาพในชุมชน <p>7. ติดตามอย่างต่อเนื่องและเสริมพลังอำนาจของทุกฝ่าย</p>

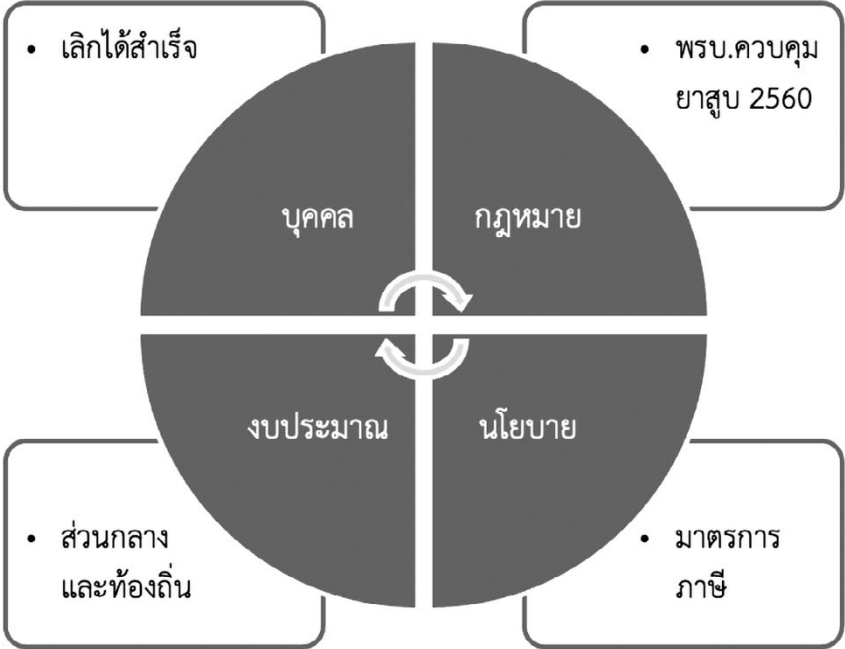

3.5 การระบุตัวชี้วัดในเป้าหมายการดำเนินงาน

สถานการณ์ปัญหา	ตัวชี้วัดในเป้าหมายการดำเนินงาน
1. ร้อยละของการสูบบุหรี่ในเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี ในพื้นที่	การสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนไม่เกินร้อยละ .....
2. ร้อยละของการสูบบุหรี่ของผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปในพื้นที่	การสูบบุหรี่ของผู้ใหญ่ไม่เกินร้อยละ .....
3. จำนวนผู้สูบบุหรี่รายใหม่ในกลุ่มเด็ก-เยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปีในพื้นที่	ผู้สูบบุหรี่ในกลุ่มเด็กและเยาวชนรายใหม่ไม่เกิน ..... คน
4. จำนวนผู้สูบบุหรี่รายใหม่ที่เป็นสตรีทั้งวัยเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ในชุมชน	ผู้สูบบุหรี่ในกลุ่มสตรีรายใหม่ไม่เกิน ..... คน
5. ปริมาณการสูบบุหรี่เฉลี่ยต่อวันของประชาชนในชุมชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	ประชาชนสูบบุหรี่เฉลี่ยต่อวันไม่เกิน ..... มวน
6. ร้อยละการเลิกบุหรี่ได้สำเร็จติดต่อกันนานเกิน 6 เดือนของประชาชนในชุมชนโดยไม่กลับไปสูบบุหรี่ซ้ำ	ประชาชนเลิกบุหรี่ได้สำเร็จเพิ่มขึ้นร้อยละ .....
7. ร้อยละการได้รับควันบุหรี่มือสองที่บ้านของประชาชน	ประชาชนที่ไม่สูบบุหรี่ได้รับควันมือสองที่บ้านลดลงร้อยละ .....
8. ร้อยละของคนที่ได้รับควันบุหรี่มือสองในสถานที่สาธารณะของประชาชน	ประชาชนที่ไม่สูบบุหรี่ได้รับควันมือสองในที่สาธารณะลดลงร้อยละ .....
9. ร้อยละของคนที่เข้าสู่ระบบบริการช่วยเหลือสูบบุหรี่ในสถานพยาบาลของรัฐ	คนสูบบุหรี่เข้าสู่ระบบบริการช่วยเหลือได้เพิ่มขึ้นร้อยละ .....

สถานการณ์ปัญหา	ตัวชี้วัดในเป้าหมายการดำเนินงาน
10. ค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่เฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูบบุหรี่ในชุมชน	ครัวเรือนซื้อยาสูบลดลง ..... บาท/เดือน
11. ร้อยละของจำนวนร้านค้าที่ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบในชุมชนที่ปฏิบัติตามกฎหมาย-การละเมิดข้อใดข้อหนึ่งถือว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย คือ (1) ไม่แบ่งซองขายเป็นรายมวน (2) ไม่ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นผู้ขาย (3) ไม่ขายให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (4) ไม่แสดงสินค้าของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย	ร้านค้าชุมชนที่ปฏิบัติตามกฎหมายได้ในการจำหน่ายยาสูบเพิ่มขึ้นร้อยละ .....
12. ยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน	ยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบเฉลี่ยในชุมชนลดลง ..... บาท/เดือน
13. จำนวนอาสาสมัคร (นอกเหนือจาก อสม.) และเครือข่ายคนทำงานเพื่อการจัดการควบคุมยาสูบในชุมชน	คนที่อาสาเข้ามาทำงานควบคุมยาสูบในพื้นที่เพิ่มขึ้น ..... คน
14. งบประมาณต่อปีที่ใช้ไปในการจัดการควบคุมยาสูบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	งบประมาณของ อบต. หรือเทศบาลที่ระบุชัดเจนในการสนับสนุนเพื่อการควบคุมยาสูบในพื้นที่เพิ่มขึ้น ..... บาท
15. กิจกรรมและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการควบคุมยาสูบในชุมชน	กิจกรรมและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบในพื้นที่เพิ่มขึ้น ..... กิจกรรม/นวัตกรรม
16. มาตรการของชุมชนที่ประกาศใช้เพื่อการจัดการควบคุมยาสูบในชุมชน	มาตรการชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบในพื้นที่เพิ่มขึ้น ..... มาตรการ

3.6 การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานควบคุมยาสูบ

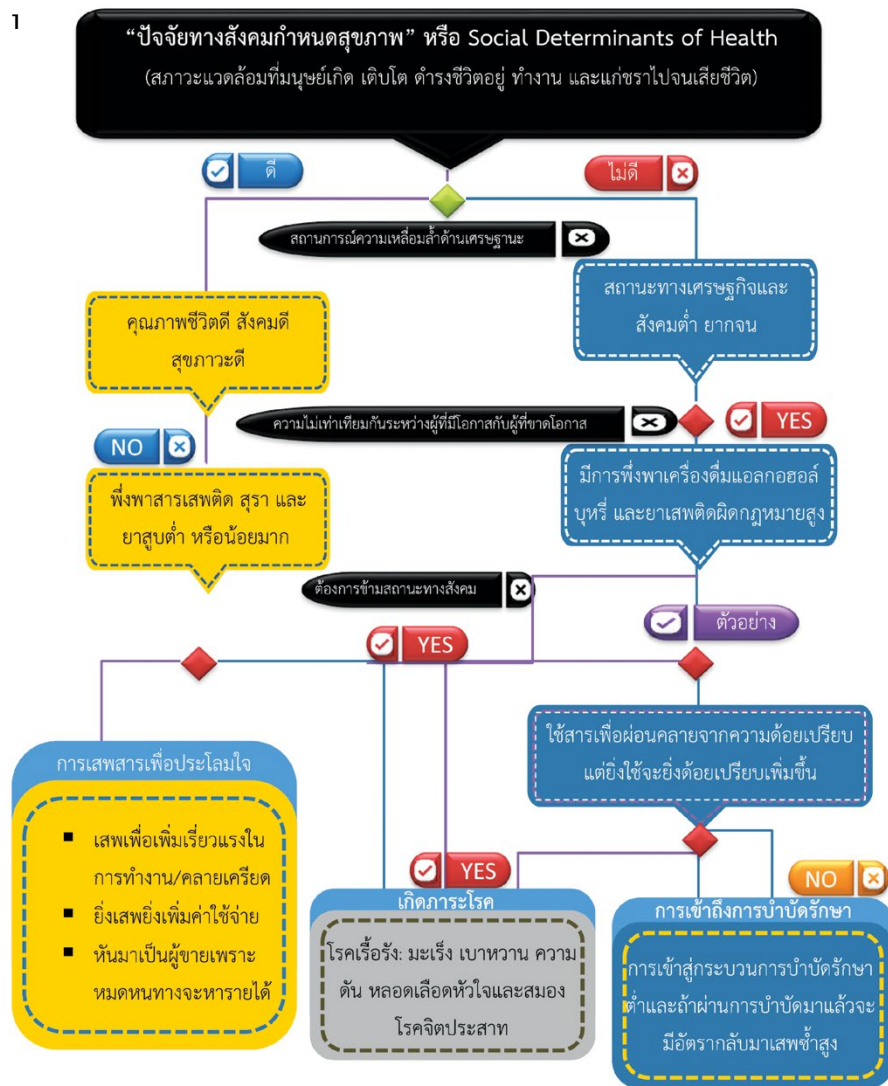
ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพจากปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ

แม้ระบบทัศนคติด้านสุขภาพได้เปลี่ยนไปจากเดิม จากการที่มุ่งเฉพาะมิติที่เกี่ยวข้องทางด้านโรค (Disease Oriented) ไปสู่มิติการมีสุขภาพที่ดี (Well-Being) หรือคนกินดีอยู่ดีมีสุขมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพและช่องว่างทางสังคมยังคงมีอยู่ในกลุ่มประชากรบางประเภทที่มีวัฒนธรรมความเสี่ยงสุขภาพ โดยเฉพาะจากสุรา ยาสูบและยาเสพติด เพราะประชากรที่ติดสิ่งเหล่านี้มักเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในประเทศที่มีรายได้ต่ำ มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากการดื่มสุรา การสูบบุหรี่และการติดสารเสพติด และแบกรับผลกระทบดังกล่าวมากกว่ากลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง โดยเฉพาะผลกระทบด้านสุขภาพ รวมทั้งกลุ่มคนจนยังมีศักยภาพและความสามารถในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้ต่ำกว่าคนที่มีรายได้สูง ทั้งนี้ อิทธิพลของ “ปัจจัยทางสังคมกำหนดสุขภาพ” หรือ Social Determinants of Health อันเป็นสภาวะแวดล้อมที่มนุษย์เกิด เติบโต ดำรงชีวิตอยู่ ทำงาน และแก่ชราไปจนเสียชีวิต โดยที่สภาวะแวดล้อมเหล่านั้นเกิดขึ้นจากรูปแบบของนโยบายทางการเมือง สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจจนส่งผลให้คนหรือกลุ่มคนในสังคมนั้นมีสถานะทางสุขภาพที่แตกต่างกันจนเกิดความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพ ดังรูปที่ 1

ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจากสุรา ยาสูบ และสารเสพติดนั้น เป็นสิ่งที่สามารถป้องกันและควบคุมได้ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ และนานาชาติ องค์การอนามัยโลกภูมิภาคยุโรปได้จัดให้ปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพเหล่านี้เป็นหนึ่งในปัจจัยทางสังคมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ โดยระบุว่า การพึ่งพาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และสารเสพติดผิดกฎหมายนั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับข้อเสียเปรียบหรือข้อด้อยทางเศรษฐกิจและสังคมในลักษณะที่ว่า ยังมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำเท่าไร ยิ่งมีความเสี่ยงในการจะติดสารเหล่านี้ก็สูงขึ้นเท่านั้น คือใช้สารเพื่อประโลมใจจากความด้อยเปรียบในสังคมจนกลายเป็นปัญหาซ้ำซ้อน เพราะการใช้สารเหล่านั้นมักจะเป็นไปเพื่อผ่อนคลายจากความด้อยกว่าทางเศรษฐกิจและสังคม แต่การต้องพึ่งพาสารเหล่านี้ไปจนถึงระดับที่ขาดไม่ได้ ก็จะทำให้ไม่สามารถขยับชั้นทางสังคมไปสู่จุดที่หลุดพ้นจากความด้อยเปรียบนั้นได้เลย นอกจากนี้ สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งองค์การสหประชาชาติระบุว่า ประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า จะมีแนวโน้มในการใช้ยาเสพติดมากกว่า โดยความยากจนและการขาดการดำรงชีพอย่างยั่งยืนนั้น เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้

ชาวนาชาวไร่หันไปเกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกยาเสพติดผิดกฎหมายขึ้นมาแทน เพื่อหวังผลการรวยทางลัดมากขึ้น จึงนำมาสู่การพิจารณาควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการใช้สารเสพติด รวมถึงบุหรี่ จึงได้ถูกรับรองโดยประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ คือกำหนดอยู่ในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในเป้าหมายที่ 3 Good Health และเป้าหมายย่อยที่ 3.5 และ 3.a คือเสริมการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด และการดำเนินตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยเรื่องการควบคุมยาสูบ

รูปที่ 1

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs)

จากกรณีประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติทั้ง 193 ประเทศ มีฉันทามติรับรองและประกาศเป็น “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” จำนวน 17 ประการ รวมถึงเป้าประสงค์อีก 169 ข้อ ภายใน พ.ศ.2573 **ดังรูปที่ 2** ประกอบด้วย

- เป้าหมายที่ 1: ขจัดความยากจน
- เป้าหมายที่ 2: ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการสำหรับทุกคนในทุกวัย
- เป้าหมายที่ 3: สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย
- เป้าหมายที่ 4: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- เป้าหมายที่ 5: บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่สตรีและเด็กหญิง
- เป้าหมายที่ 6: สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 7: สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา
- เป้าหมายที่ 8: ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน
- เป้าหมายที่ 9: สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม
- เป้าหมายที่ 10: ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- เป้าหมายที่ 11: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 12: สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 13: เร่งต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- เป้าหมายที่ 14: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ 15: ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียดังกล่าวหลายทางชีวภาพ
- เป้าหมายที่ 16: ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพลึกลับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ
- เป้าหมายที่ 17: เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปที่ 2

- People (มิติสังคม): ครอบคลุมเป้าหมายที่ 1 2 3 4 และ 5
- Prosperity (มิติเศรษฐกิจ): ครอบคลุมเป้าหมายที่ 7 8 9 10 และ 11
- Planet (มิติสิ่งแวดล้อม): ครอบคลุมเป้าหมายที่ 6 12 13 14 และ 15
- Peace (มิติสันติภาพและสถาบัน): ครอบคลุมเป้าหมายที่ 16
- Partnership (มิติหุ้นส่วนการพัฒนา): ครอบคลุมเป้าหมายที่ 17

**เป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ
น้อย**

3.4 ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสาม ผ่านทาง การป้องกัน การรักษาโรค และการสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี ภายในปี 2573

3.5 เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด ซึ่งรวมถึงการ ใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดและการใช้แอลกอฮอล์ในทางอันตราย (เป้าหมายปี พ.ศ. 2568 ลดลงร้อยละ 10)

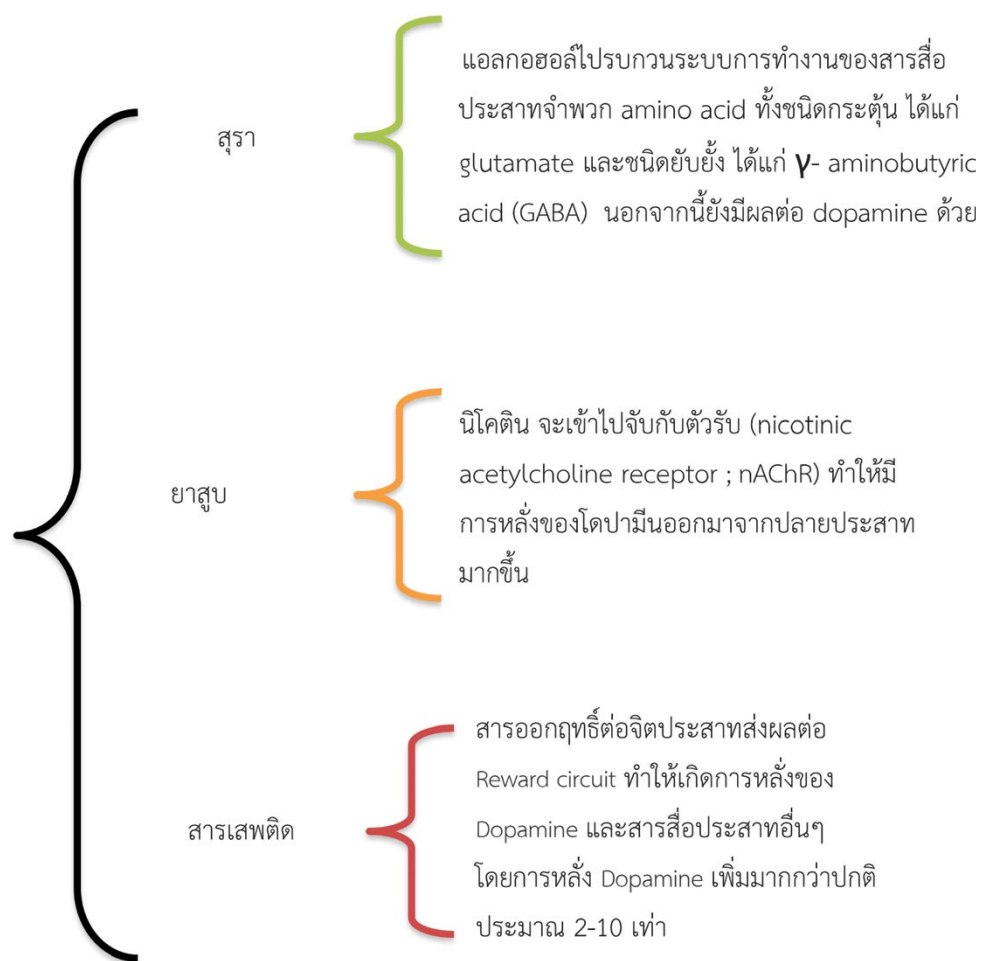
3.a เสริมการดำเนินงานของกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบในทุกประเทศตามความเหมาะสม

**4 ปัจจัยเสี่ยงทางพฤติกรรม และ 4 การเปลี่ยนแปลง
ทางสรีรวิทยา ต่อกลุ่มโรคเรื้อรังหลัก**

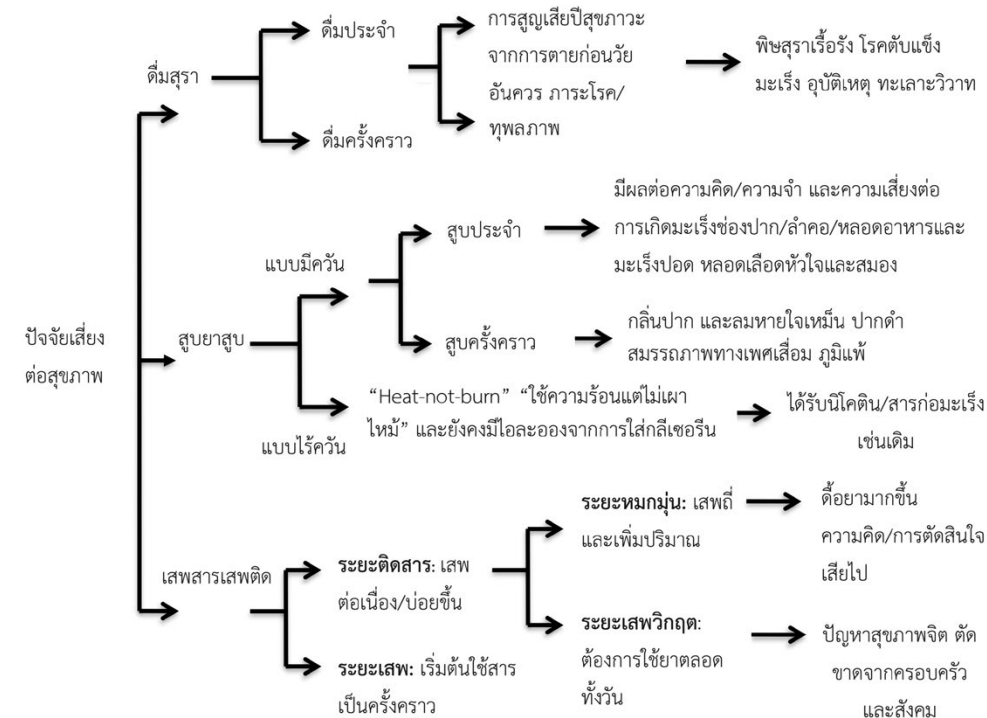

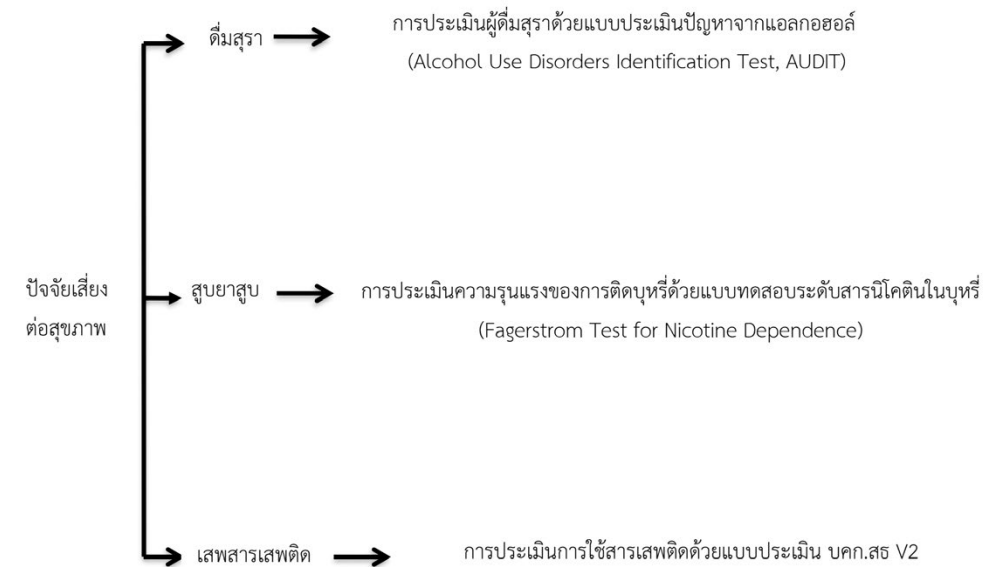
กลไกการออกฤทธิ์

การเสพและการติด

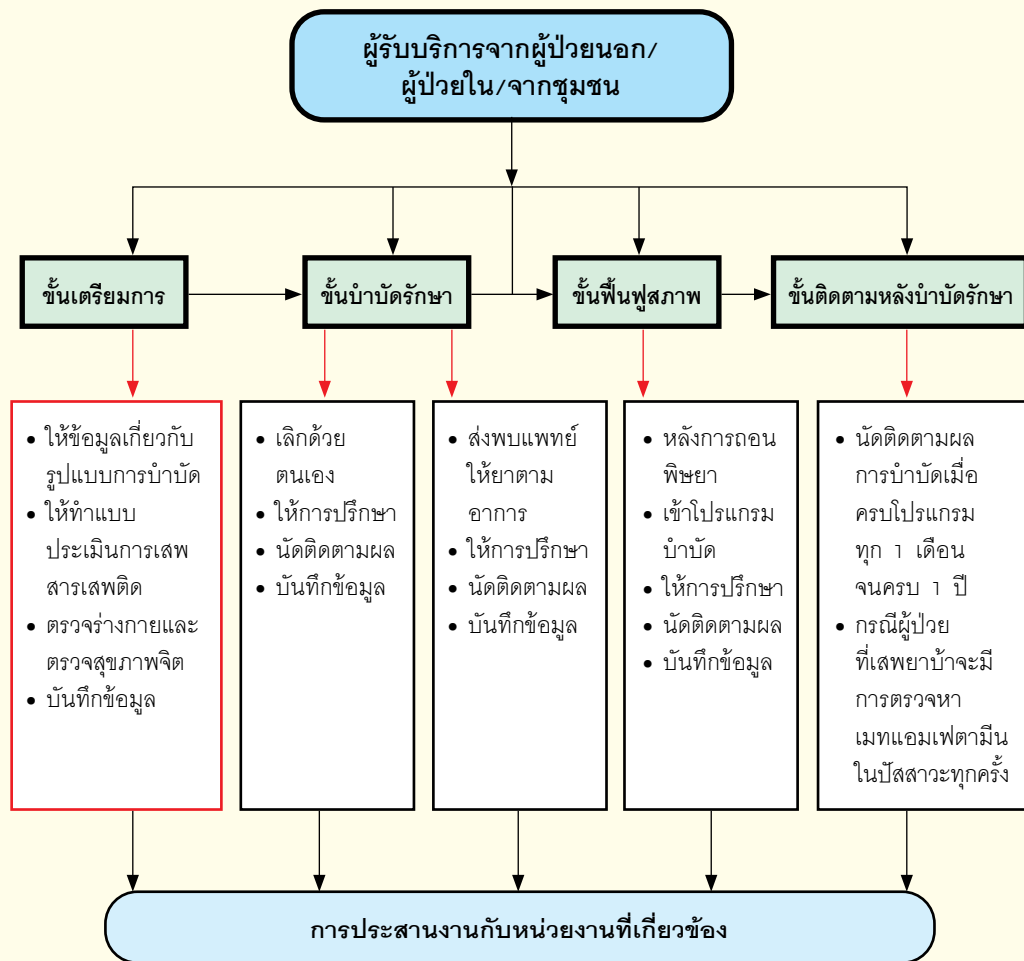

ประเมินความรุนแรงของการใช้สาร

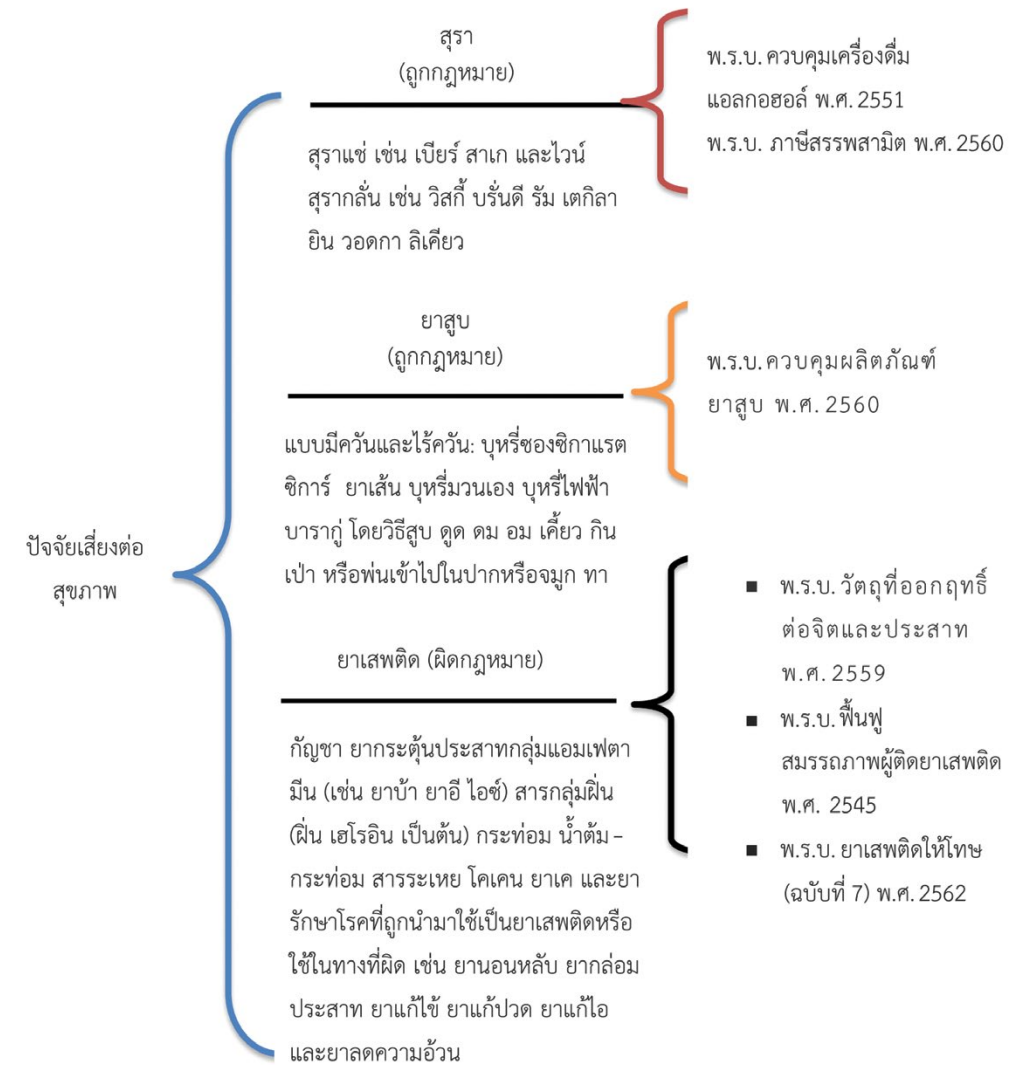

Flow Chart ขั้นตอนการบำบัดรักษายาเสพติดในชุมชนท้องถิ่น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ

สาระสำคัญของการควบคุมสารเสพติด

รูปแบบการควบคุมสุรา ยาสูบ สารเสพติด ในระดับชุมชนท้องถิ่น

นโยบายสาธารณะด้านกระบวนการจัดการกับปัญหา สุรา ยาสูบ และยาเสพติด

แนวทางการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพในชุมชน ตามกฎบัตรออตตาวา

กฎบัตรออตตาวา (Ottawa Charter) เชื่อว่า การจัดการด้านสุขภาพให้มีความยั่งยืน หรือช่วยส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนสามารถควบคุมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเองได้ โดยอาศัยการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล และการปรับระบบบริการ ได้แก่

1. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Developing Personal Skills) ได้แก่ การมุ่งพัฒนาใน 3 ส่วน คือ

- (1) **ทักษะชีวิต (Life Skills)** เป็นความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องในการที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่างๆ เช่น ปัญหา ความเครียด และความกดดัน ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือการไม่พาตัวเองไปอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง
- (2) **พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ (Health-Promoting Behavior)** คือ กิจกรรมที่บุคคลประพฤติหรือปฏิบัติเพื่อให้ตนเองสุขภาพดีและมีศักยภาพที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม
- (3) **การจัดการดูแลสุขภาพตนเอง (Self-Management)** เป็นการปฏิบัติกิจกรรมที่บุคคลริเริ่ม การกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในการดำรงไว้ซึ่งชีวิต สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีได้

2. **การเสริมสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง (Strengthening Community Action)** เป็นการเน้นบทบาทของชุมชนในการเป็นเจ้าภาพจัดการปัญหาสุขภาพด้วยตนเอง ตั้งแต่ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและการพิจารณาศักยภาพของชุมชนให้สามารถจัดลำดับความสำคัญ ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการตามแผนของชุมชนได้

3. **การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Creating Supportive Environment)** เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพและสังคม โดยเริ่มต้นจากการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อในระดับครัวเรือนจนถึงระดับชุมชน เพื่อการสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี เช่น การมีสถานที่ออกกำลังกายในชุมชน

4. การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (**Building Healthy Public Policy**) ให้ความสำคัญกับทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของชุมชน ให้สามารถเข้าถึงทางเลือกทางสุขภาพได้ง่ายขึ้น

5. การปรับเปลี่ยนระบบบริการสุขภาพ (**Reorienting Health Services**) มีรูปแบบและนวัตกรรมของการบูรณาการการคัดกรองและลดความเสี่ยงด้านโรคไม่ติดต่อเน้นบริการสุขภาพเชิงรุก และสามารถตอบสนองต่อความต้องการทางวัฒนธรรมของผู้คนในชุมชนได้ โดยทำงานแบบเครือข่ายเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนในชุมชน

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
สถาบันนโยบายสาธารณะ: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์